

Orð & myndir: EYÐ MATRAS

FØROYAR, FARVÆL

Ung og arbeiðsleys í Hirtshals

– Í Føroyum er svarið bara bums nei, tá vit spyrja um arbeiði. Har er einki at gera. Her verða vit í minsta lagi skrivað upp ella biðin um at royna aftur, siga Palma og Jóhan, sum nýliga eru flutt til Hirtshals

Jóhan Hansen er 20 ára gamal og úr Skálabotni. Genta hansara Palma Jacobsen er 17 ár og úr Fuglafirði. Tey hava gingið saman í tveyg og eitt hálvt ár. Fyri fyra vikum síðan fluttu tey til Hirtshals. Tey búgva í Margretheparken 50. Jóhan eigur eina mostur, sum fyrilils hýsir teimum í eini íbúð, har tey búgva saman við fimm øðrum.

Heystið í Hirtshals er byrjað, men enn er lýtt og væl ber til at sita á eina uttanduracafé og práta.

Jóhan: – Eg havi arbeiðt á Nyki í Runavík í eitt ár. Men so stongdi virkið. Eg royndi at smíða fyrri onkran, eg kendi. Eg havi eisini siglt úti. Nú havi eg verið arbeiðsleysur í næstan eitt ár.

Palma: – Eg gavst í skúlanum, áðrenn eg var liðug við 9. flokk. Eg ansaði eftir børnum, men so vórðu foreldur míni uppsøgd, tí flakavirkið stongdi. Og so misti eg eisini arbeiðið. Eg havi roynt meg í fiski í Íslandi, men mær longdist so illa heim. Nú havi eg gingið arbeiðsleys síðan síðsta summar.

Hví gjerdur tit av at flyta? Palma: – Alt sær nógv ljósari út her í Danmark. Serliga her í Hirtshals og Esbjerg. Vit hoyrdu í »Degi og Viku«, at nógvir færoyingar arbeiða her. Men komin higar, er søgan ikki heilt tann sama. Vit hava onki arbeiði fingið enn. Men kanska fáa vit okkurt í næsta mánað.

Jóhan: – Eg havi spurt um arbeiði á okkurt um 15 arbeiðsplássum. Summa staðni er eingin kjansur. Onkur arbeiðsgevari sigur, at eg havi fyrirum, tí eg áður havi verið til skips og arbeiðt í fiski. Onkur heldur eisini, at tað skuldi ligið væl fyrri, tí eg eri færoyingur. Eg haldi, teir gjarna vilja hava færoyingar, tí teir eru so vanir at arbeiða í fiski.

Men stórt arbeiðsloysi er í Danmark?

Jóhan: – Eg veit, men vónirnar um at fáa okkurt at gera her eru nógv størri. Man skal helst møta upp sjálvur og spyrja. Eg havi roynt á sama virki triggjar ferðir í hesi vikuni. Man má halda seg framat og ikki geva upp.

Palma: – Eg havi spurt um arbeiði í øllum handlunum, kioskunum og matstovunum her í gongugøtuni. Eg ætlaði mær at taka 9. flokk, men hetta varð av ongum, tí eg fekk ikki studning. Eg fái hvørki arbeiðsloysisstuðul ella bítand. Fyri at fáa bítand skal man vera 18 ár, og fyri at fáa arbeiðsloysisstuðul krevst, at man hevur arbeiðt í 900 tímar. So nú fái eg onki. Vit liva av tí, sum Jóhan hevur spart upp, áðrenn vit fluttu.

Høvut tit flutt, um arbeiði var í Føroyum?

– Nei, avgjørt ikki. Men er tað ikki betur at ganga arbeiðsleysur í Føroyum?

Jóhan: – Nei, her er nógv frægari at vera. Her eru fólk

meira positiv – eisini tá man kemur og spyr um arbeiði. Her verður man í minsta lagi skrivað upp ella lova tey at ringja, um okkurt skuldi víst seg.

Palma: – Í Føroyum siga tey bara bums nei og siga fólk upp á flakavirkjunum. Har gongur barasta einki. Her eru eisini nógv fleiri møguleikar til ítriv. Men enn hava vit bara súkklað runt og spurt um arbeiði. Í vikuskiftinum hava vit verið í Norðsjóvarsentrinum og hava eisini hugt at býnum. Her er so nógv nýtt, sum vit ikki hava roynt fyrr.

Hvat søgdu foreldrini, tá tit fluttu?

– Teimum dámdi tað einki serliga væl, og okkum leingist eisini eftir teimum. Eru tit vónsvikin, tí tit noyddust av landinum?

Jóhan: – Ja, tað eru vit avgjørt. Tað hevði verið nógv betur, um vit høvdu arbeiði heima.

Hvat halda tit um politikkarar?

Palma: – Eg veit ikki so nógv um politikk. Men alt ljóðar bara so ringt. Teir tosa bara um kreppu. Tað ljóðar sum um alt bara versnar alla tíðina.

Ætla tit kanska at búseta tykkum her, gifta tykkum og fáa børn?

Palma: – Nei, tað kundi eg helst hugsað mær at gjørt í Føroyum...

Jóhan: – Men eg veit ikki hvussu tað verður. Foreldrini hjá mær hava tosað um at flyta niður...

Palma: – Og eg eigi eina mostur og nøkur systkinabørn, sum eru flutt higar. Kanska endar tað bara við, at vit verða verandi.

Hava tit fingið nøkur vin-fólk?

Palma: – Nei, ikki enn. Kanska fáa vit tað, tá vit hava fingið arbeiði og íbúð. Tey vit kenna, eru øll færoyingar.

Vilja tit ráða øðrum ungum at gera sum tit?

Jóhan: – Nei, ikki uttan so, at tey hava familju, tey kunnu búgva hjá og kenna onkran, sum kann hjálpa teimum ta fyrstu tíðina.

Hvat kundu tit hugsað tykkum at verða?

Palma: – Eg kundi hugsað mær at lært til frísker.

Jóhan: – Mær hevur altíð dámt væl á sjónum. Kanska verðið eg sjónaður.

Klokkan er um at vera 13.00. Palma og Jóhan setast á súkkulmar, sum tey hava lænt. Tey tosa eitt sindur saman og gera síðani av at fara oman á Vestlax at spyrja um arbeiði.

– Heilsa øllum heima, rópa tey smilandi og hvørva oman eftir gongugøtuni í Hirtshals.

